Blokiranje ili zabrana raspolaganja imetkom - Hadžr

Definicija: Predstavlja blokadu imovine ili zabranu raspolaganja vlastitim imetkom zbog potraživanja zajmodavca ili postojanja šerijatske prepreke.

Šerijatska utemeljenost

- Kur'an
- Sunnet
- Šerijatska pravila

Vrste zabrane raspolaganja imetkom

Zabrana zbog vlastitog dobra

- Maloljetniku, dok ne postane:
  1. punoljetan
  2. razborit
- Maloumnom, dok ne postane:
  1. pametan
  2. razborit
- Nerazboritom, dok to ne postane

Zabrana zbog tuđih prava

- **Dužniku** koji posjeduje sredstva za izmirenje dijela duga, odlukom suda, a na osnovu zahtjeva dužnika

Zabrana ili blokiranje raspolaganja imetkom - Hadžr

Propisi vezani za svaku vrstu

Propisi vezani za zabranu radi vlastitog dobra

- Zabrana raspolaganja imetkom maloljetniku, maloumnom i nerazboritom je osnova, osim kada se radi o nečem sitnom.
- Njihovim imetkom upravlja staratelj u njihovu korist, čuva ga i izdržava ih iz njega.
- Njihovo raspolaganje sa imetkom je neispravno i poništava se osim u nečem sitnom.
- Zabranjeno je staratelju da im uruči imetak osim kad se ispune šartovi za to: da maloljetan postane punoljetan i razborit, da se maloumnom vrati pamet i da bude razborit, da nerazborit postane razborit.
- Ne snose odgovornost za ono što oštete ili unište ako im je uručeno dobrovoljno, a mimo toga snose štetu.

Propisi vezani za zabranu radi tuđih prava

- Tri su vrste dužnika: 1.koji nema sredstva da vrati dugove, 2. koji ima sredstva da vrati sve dugove i 3. koji ima sredstva da vrati dio dugova. Samo trećem je dozvoljeno zabraniti raspolaganje imetkom.
- Procedura je sljedeća:
  1.Zabrana raspolaganja imetkom dužniku od strane suda, a na osnovu potraživanja dijela ili svih zajmodavaca.
  2.Sud prodaje imovinu i vraća dug zajmodavcima shodno procentu koji posjeduje dužnik u odnosu na ukupan iznos dugova (ako posjeduje pola ukupnih dugova vraća svakom po pola iznosa, ako posjeduje trećinu onda vraća svakom po trećinu).
  U slučaju duga za koji je položen zalog i sl. takav dug ima prednost i isplaćuje se u potpunosti, a potom se ostatak podijeli kako je prethodno spomenuto.
  Isto tako ako zajmodavac nađe svoju identičnu robu kod dužnika, a za koju nije naplatio ništa od cijene, onda on biva najpreči da uzme tu robu prije nego sud pristupi prodaji.
  3.Ostatak duga ostaje kao obaveza na dužniku dok ne bude u mogučnosti.
  4.Zabrana prestaje samo odlukom suda.

Ugovori o prenosu ovlaštenja i udruživanje
Prenos duga (hivale)
Zastupstvo u poslovanju (vekale)
Poslovno udruživanje (šerike)
Musaka (najam održavanja voćnjaka za udio u plodovima)
Muzarea (najam sijanja zemlje za udio u posijanom)

Opunomoćivanje - Vekale

Definicija:Predstavlja opunomoćenje zamjenika u određenoj radnji ili radnjama u svemu onome u čemu je opunomoćenje dozvoljeno

- **Propis**
  - Dozvoljeno
  - Ima utemeljenje u Kur'anu, sunetu i konsenzusu
  - Ugovor je dozvoljen obostrano
- **Ruknovi ugovora**
  - Muvekkil
  - Vekil
  - Siga
  - Muvekkel fihi
- **Šartovi ispravnosti**
  - Da bude dozvoljena ta vrsta postupanja objema stranama
  - Da je onaj koji opunomoćuje vlasnik ili nj.zamjenik
  - Da je predmet opunomoćenja poznat i dozvoljen
- **Način sklapanja ugovora**
  - Dozvoljeno na svaki način koji se u običaju smatra sklapanjem

Opunomoćivanje - Vekale

Vrste prava s obzirom na ispravnost opunomoćenja u njima

Allahovo pravo

- Ono u čemu je opunomoćenje neispravno, jer se nj.ispunjenje traži od svakog roba ponaosob. Kao namaz, abdest, post...
- Ono u čemu je opunomoćenje ispravno, jer nije vezano za pojedinca, već jeobaveza da se ispuni. Kao npr.ezan, ikamet, imamet, zekat, šerijatske kazne...
- Ono u čemu opunomoćenje nije dozvoljeno osim u potrebi, poput hadža.

Prava ljudi

- Ono u čemu je neispravno, jer je vezano za svakog pojedinca ponaosob. Poput zakletve, svjedočenja itd.
- Ono u čemu je ispravno, jer nije vezano za određenu osobu, već je bitno da se izvrši. Kao npr. ugovori prodaje, kupovine, iznajmljivanja, zaloga, poklona, nagodbe, pravnog zastupanja, sklapanja i rastave braka itd.

Opunomoćivanje - Vekale

Odgovornost opunomoćenika i ostali propisi

- Opunomoćenik je emin a ne damin
- Emin postupa shodno preuzetom emanetu te od svega bira bolje
- Emin postupa shodno datim ovlašćenjima i ne postupa bez dozvole
- Sve što nije precizirano ugovorom se vraća na urf
- Nije dozvoljeno da opunomoćenik opunomoći drugog da radi nj.posao, osim u tri situacije
  - Dozvola vlasnika
  - Da je preko nj. mogučnosti traženo
  - Da mu je povjereno ono što u osnovi ne radi ili je ispod nj.nivoa
- Ugovor završava
  - Istekom, prekidom jedne strane, otkazom, smrću, zabranom raspolaganja imovinom.

Poslovno udruživanje - Šerike

Definicija: Predstavlja poslovno udruživanje dvije ili više strana

Propis

- Dozvoljeno konsenzusom
- Predstavlja vrstu ugovora koji su dozvoljeni obostrano

Vrste poslovnog udruživanja

- **INAN: predstavlja poslovno udruživanje ortaka tako da svaki uloži imetak i rad.**
- **MUDARABE: predstavlja poslovno udruživanje ortaka, tako da jedan uloži imetak, a druga rad.**
- **VUDŽUH: predstavlja poslovno udruživanje ortaka u kojem oni založe svoj ugled da kupe robu na odgođeno, a potom je obrću i posluju njome.**
- **EBDAN: predstavlja poslovno udruživanje ortaka vlastitim radom i sposobnošću ili zanimanjem.**
- **MUFAVEDA: predstavlja poslovno udruživanje ortaka u svemu što je spomenuto u prethodnim vrstama**

Uvjeti ispravnosti

- Da uloženi imetak (glavnica) bude poznat
- Da bude poznat svačiji udio u vlasništvu nad glavnicom
- Ako glavnica bude u robi, uvjet je da bude procijenjena vrijednost
- Da zarada bude određena procentom od ukupne dobiti

Poslovno udruživanje - Šerike

Opšti propisi

Ortak je emin.

Zarada je predmet dogovora ortaka.

Gubitak se nadoknađuje iz dobitka ako nije podijeljen, a ako jeste ili ga nema onda iz glavnice. Gubitak se dijeli na ortake shodno udjelu u vlasništvu glavnice.

Musaka i muzarea

Definicije: Musaka je najam održavanja voćnjaka za određeni procenat od ukupnog roda.
A muzarea je najam sijanja zemlje za određeni procenat ukupnog roda.

Propis

- Dozvoljeno, jer je to osnova i jer je došlo u sunetu
- Ispravno je da je ugovor obavezujući obostrano

Uvjeti ispravnosti

- **Kod musake da predmet ugovora bude drveće sa korisnim plodovima**
- **Da radniku bude određen dio procentualno od ukupnog roda, ili ako je više vrsta od svake vrste**
- **Da zajednički učestvuju u dobitku i gubitku**
- **Da ugovor bude ograničen vremenskim periodom**

Obaveze radnika i vlasnika

- Osnova za to je urf
- Obaveza je radniku sve što treba za održavanje plodova i usjeva
- Obaveza je vlasniku da dovede vodu, dostavi gnojivo, ogradi, čuvar itd.

Ostali propisi

- Sjemenje, nije uvjet da bude od vlasnika
- Radnik je emin
- Ugovor završava istekom određenog perioda
- Ugovor ne završava smrću strane